

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 5/17aprilu	Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerantii capeta dóue tablouri pompóse.	Pretiulu pentru Austri'a pe ian.—jun. 4 fi. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe ian.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 14.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu VI. 1870.
----------------------------------	---	--	----------------	--	---	-----------------------

Datinele si superstitiunile poporului romanu.

(Solomonariulu. — Formarea ghiatiei. — Intórcerea ghiatiei. — Contra-Solomonariulu. — Alte superstitiuni, despre producerea ploii. — Originea Solomonariului si a Farmazonului. — Balaurulu.)

II.

Afara de aceste mai sunt si alte superstitiuni la departarea ploiloru si a grindineloru, adevca primaver'a, candu incepe a incoltí iérb'a, sê nu o smulga, câ-ci

Cine iérb'a smulge
Ploi cu ghiatia-ducee.

Sê nu piucaesca in codi de cépa, sê nu cante in costree, câ-ci prin acésta inca striga plóia.

Mai departe candu se scalda strigóii, atunce trebuie sê urmedie plóia cu furtune grele.

In fine gaile (vulturi,) credu dinsii, candu le audu tîpandu prin aeru, cumcâ inca striga plóia, pentru câ ei numai de pe artipele loru candu ploua potu hé apa, fiindu câ din isvóre nu le e iertatu, pentru câ Domnedieu la inceputu candu a facutu isvórele si riurile, tóte paserile din lume s'au adunatu si i-au ajutatu a sapá si a le formá, numai gaile n'au voitu, ci ele au dîsu câ nu se voru intiná pe picióre, éra

atunce Domnedieu le-aru fi blastematu si aru fi dîsu: „toturoru paseriloru din lume le va fi iertatu a bé apa din isvóre, numai vóue nu. Voi numai atunce veti bé, candu va plóuá, ér' candu v'ati incercá a bé apa din isvóre, atunce veti perí, câ-ci acu n'ati voitu sê ve osteniti dimpreuna cu ceste lalte paseri!“

III.

Romanii vechi credeau in Joe (Iupiter) câ este dieulu celoru ce se lucréza in aeru meteorlogice, cum e seniulu, plóia, grindin'a, tunetulu si fulgerulu, pentru carele serbéza Romanii nostri pana in diu'a de asta-di nóue joi dupa pasci, ca sê nu li sê bata tiarinele de grindina.

Romanii nostri inse credu câ Solomonarii séu Farmazonii sunt conducatorii grindineloru, éra a tunetului si a fulgerului e santulu Ilie, carele tiene fulgerulu intr'o mana si tunetulu in alta, si pentru carele, decumu incepu ce-va a cresce merele si perele, nu le taia cu cutítulu pana dupa santulu Ilie, temendu-se de grindina.

Santulu Ilie e portatoriulu fulgerului si a tunetului, si de comite Solomonariulu ce-va in contra-i, atunce lu-trasnesce.

De aicea credu câ nu ar sta nimene la indoiela, cumca Solomonariu deriva de la *Solomoneu*, unu rege din anticitate, ce vrea sê emite poterile divine, punendu-se intr'o trasura si preumblandu-se pe-o punte, imprasciá in tôte partile faclie aprinse. Cugetandu prin acést'a a contra-face tunetului si fulgerului lui Joe (Jupiter,) de carele fu in urma sfarmatu cu tunetulu seu.¹⁾

Farmazonu inse credu câ deriva de la cuventulu elinu *φαρμάσιω (φάρμακον)*.

IV.

Fiindu câ mai susu avui cuventu si despre *Balauru*, de aceea credu câ va fi cu cale ca sê amintescu aci ceva si despre dinsulu.

In balade, inse mai cu sama in basmele poporale, intalnimu nesce fiintie imaginare sub nume de Balauri, cari au trupu de sierpe si graiu omenescu; fantasme uriasie cari se lupta cu Paunasii-condriloru, cu voiniciu Feti-frumosi si cari candu alunga pe cine-va, lu-alunga cu o falca in ceriu si cu una pe pamentu!... incátu sê nu aiba in cotro vîscá si scapá! cu tôte aceste, mai totu-de-una Balaurii sunt invinsi de catra Paunasii codriloru, de catra Feti-frumosi, de catra Nasdravani, si taiati in sute de bucâti; inse astfelu se tiene viéti'a de dinsii, câ bucâtile acele se misca si cérca a se impreuná éra-si la unu locu pana ce apune sórele...

Balaurii Romaniloru se rudescu cu monstirii si dragonii acei familiari ai fabulei antice-pagane. Ca si acestia, ei sunt padîtorii comoriloru nefinite si a feteloru de imperati... fiin tie atátu de frumóse:

Câ pe sóre poti cauti,
Ér' pe ele ba!

De acolo se nasce dusmanía si perpetua lupta cu poeticii aventurarii, cu eroii favoriti de mus'a poporala, precumu sunt: feti-frumosi cu perulu de aur etc. etc.

Romanii mai credu éra-si, câ petrele scumpe sunt formate de bale de sierpe; prin urmare, cuibulu acestoru têratóre este plinu de bogatîi nestimate

Altii inse credu, câ sierpii se aduna vér'a câte 12. la unu locu, toti cu capete la olalta, si forméza diu bale o margica fórte mandra si stralucitória, de la carea, punendu-o nóptea pe mésa, séu in ori si ce locu, se vede ca la lumin'a sórelui. Dupa ce gata ei margic'a aceea, celu mai voinicu dintre dinsii o ia si o pórtá sub limba.

De si formarea margelei aceleia ar trebui sê fia favoritória sierpiloru, totu-si Romanii, li sunt dusmanii cei mai neinpacati si-i ucidu fara mila... pentru câ de fia-care sierpe omoritu, domnedieu le-ar iertá unu pacatu! — Este mai alesu o dí in anu, diu'a de San-Pétru, in carea se díce câ esu sierpii la drumu; atunci se face in tíera o crunta góna de sierpi...

„Sunt inse unii sierpi cu privilegiu, carii sunt totu-de-una respectati, adeca: sierpii de casa. Romanulu, credinciosu santului obicei u ospetiei, privesce pre sierpele de casa ca pre unu óspe, lu-primisce la vatr'a bordeiului si-lu hranesce cu lapte. — Si, lucru vrednicu de insemnatu, nu se afla esemplu, ca sierpele de casa sê fi muscatu pe stapanulu seu, pe nevést'a séu copíi acestuia“...²⁾

Balaurulu, precum suna multímea basmeloru e unu sierpe fórte mare cu câte 3—12 capete, carele, tocmai decandu se isca pe lume, petrece la intunerecu subu fati'a pamentului 10. ani intregi, fara de-a fi atinsu de vr'o radia de sóre, séu sê fi vediutu vr'unu omu. Dupa 10 ani ese afara si petrece prin pustiiuri, ascunsu prin crepaturile stejariloru si a teiloru, in calea fetitieloru frumóse si a voiniciloru feti-frumosi si Paunasii Codriloru.

Pe unde mergu balaurii érb'a arde ca de par'a focului.

Dupa alte basme se díce, câ déca implinesce acei 10 ani, incepu a-i cresce aripi si se suie pe picle in nóuri si sierbescu Solomonariloru in locu de cai.

Pe la *Alecsii*, candu iesu tôte gujuliile, dícu Romanii, câ nu e bine sê vorbesci de sierpi, câ atunce te musca in acca véra.

Simeonu Fl. Marianu.

²⁾ Balade popor. d. V. Alesandri. p. I. Iasi 1852 pag. 90.

¹⁾ Mitolog. Romaniloru si a greciloru de D. N. Preda, Bucuresci 1880.

Resuneta.

destulu de candu, ca tiér'a, lir'a-mi sta in
amortîre!

Ca o tinera fecióra, ea sperá in fericire,
Inse asta fericire n'o mai vede resarindu.
Diu'a trece, nóptea vine, si din reu in reu
mai mare,
Tiér'a merge la peire. O! Ce cruda nepasare!
Si 'nreundu vomu vedé póte si speranti'a
apunendu!

Ce ilusii dulci o data, ce sperantie 'ncan-
tatórie!

Erau tóte bucurie, erau tóte lucitórie,
Si poetii cantau vesulu in alu viseloru palatlu
Inse candu realitatea visulu vine sê gonésca,
Deschidi ochii, cauti in juru-ti, fericirea an-
gerésca
A sboratu, nu mai remane vai! nimicu din
ce-ai visatu!

O! ce visu de fericire! si ce cruda desteptare!
Unde suntu mosconitorii lui Mihaiu, Ste-
fanu celu mare?
Nesec sufletu corupte ce se femu chiar d'a
luptá!

S'a schimbatu in corbu vulturulu, leu 'n
fiéra teratória,

Filomel'a 'n cucuvae, si in spinu ori-care flóre!
Sangele schimbatu in apa nu mai póte circulá.

Ce rusíne! Natiunea ce erá atátu de brava,
Sê cersiasca umilita, — in genunchie ca o
sclava, —

La straini a sale drepturi, libertate, viitoru!
Dar nu sciti, romani, ce este a strainului
favóre?

E sclavi'a, degradarea; este ghiati'a pentru
flóre;

Este stoluri de locuste ce pe holde se coboru.

Pana candu a nóstre bracie voru sta totu in-
crucisiate?

Pana candu vomu fi unu lonésiu ce mer-
gendu pe câi stricate

Rupe carulu, da din umeru si lu privesce
fluerandu,

Si cu ochii meru cauta candu la delu si
candu la vale,

Ca sê vadia déca vine vr'unu strainu pe a sa
cale

Sê i-lu dréga, de se póte? Pana candu totu
vegetandu?

Acci ómeni caroru tiér'a le-a datu hain'a de
marire
Si-acceptá sê o 'ntarésca, si-acceptá a loru iu-
bire,

La straini ei asta-di cauta ca s'o póta umilí.
Romani'a umilita!!... Sufletu alu meu te
destépta,

De si arm'a tiraniei, inchisóroa, me astépta,
Ce amu fostu inse voiu spune, ce suntemu
ce potemu fi.

Amu fostu mari, câ-ci erá mare ori-ce inima
romana,

Câ-ci virtutea erá 'n sufletu, palosiulu erá
in mana,
Si cu toti mergeamu la lupta pentru lege si
pamentu.

O! atunci stindardulu tieci falfâia in de-
partare,

Si Osmanulu, gróz'a lumeci, candu calcá
peste otare,

In Danubiu, Neajlovu, Argesiu, si-gasiá a'u
seu mormentu.

Stranepotii celoru carii se luptau cu barbatia,
Adi n'au unde-si pune capulu, sunt in plina
saracia,

Câ-ci straine ierburi rele peste dínzii au
crescutu;

S'au facutu din noi o turma ce pigmei ne
pastoresce:

Inauntru ne corumpe, in afara se toemesce
Cu strainulu sê ne vendia, pe unu pretiu
cátu de scadiutu.

Geniu vechiu alu Romaniei te destépta, te ra-
dica;

Unde tu domniai o data, adi romanii trecu
cu frica,

Si la sunetulu de arme se 'nspaimanta, se
'nfioru.

In locasulu vitejiei adi domnesce de frenarea,
Pe campi'a romanésca trece luculu, nepa-
sarea,

Si din sufletulu romancei a pieritu ori-ce
amoru.

Candu vomu sei inse cu totii sê luptámu pen-
tru dreptate.

Candu va fi devis'a nóstra: adeveru si li-
bertate,

Si vomu sei sê ne conducemu de alu patriei
amoru.

O! atuncea viitorulu ca o flacara 'n pustia
Luminá-va calea nóstra, si frumós'a Romania
Va fi ér o tiéra mare, si romanii unu poporu.

E destulu de candu sclavi'a ca o bóla lipi-
ciósa,
S'a lipitu de pielea nóstra. — A! Ce bóla
uriciósa!
Suntemu sclavi, insă d'acoia tērători si umiliti!
A'di voimu sē reinvia natiunea romanéscă,
Sē resara din morminte vechi'a fala stramo-
siéscă!
Si cu dins'a sē resara si croii straluciti.

O! junime, viitorulu a stei tieri infortunato!
Tu esti candel'a vietiei, tu esti dramă de li-
bertate.
Că-ci prin tine tier'a nóstra noi sperăm a
renaltă.
N'au fostu faptele strabune moliciunea, ne-
pasarea,
Ci amorulu Romaniei, viteji'a si armarea;
Tier'a caro nu le are, nu mai pôte esistă.

I. C. Fundescu.

Tribunulu.

— Drama in 3 acte. —

(Urmare.)

Lazlo: Asié dîcu si eu, dómna, asié do-
rescu si eu. Sē traimu celu pucinu multiumiti,
déca nu e cu potintia a mai lungi anii vietii.
— Dar éta contele descalecã deja in curte la
noi. Se pare cam superatu, cam posomoritu si
cu totulu afara din obicei.

Mari'a: Nu se va fi superatu cum-va pre
noi? Numai de un'a ca acést'a sē ne feréscă
Domnedieu!

Lazlo: Vomu vedé.

SCEN'A II.

Lazlo, Maria, Vilmos.

Mari'a: Bine-ai venitu, conte!

Vilmos: (dandu-le man'a.) Bine v'am ga-
situ.

Lazlo: Dar ce-ti este, conte? Te-areti tul-
buratu si neliniscitu; par' că ti-ar fi capulu
plinu de griji.

Vilmos: Da, prefecte, da; nici că mai seiu
unde mi-e capulu. Sum tulburatu, ametîtu si
mai seie Dumnedieu cum. Vinu de la tiéra,
dle Lazlo, vinu de la mosîa si am de-a ve enară
multe, fórte multe. Dar lasati-me sē resflu si
sē-mi rumegu mani'a.

Lazlo: M'ai facutu curiosu.

Mari'a: Vorbesce, conte, că faci'a dtale nu-
mi prooesce lucruri bune!

Vilmos: Am fostu la mosîa, cum ve spu-
neam, ca sē mi le vedu si sē randuiescu ioba-
gii la lucru. Dar feréscă Domnedieu sē nu mai
véda nime ce-am vediutu eu! Porumbulu e ne-
culesu, otav'a necosita si tiarinile nesemenate;
ér trandavii de iobagi stau cu manile in sinu.
Acést'a m'a revoltatu pana in rerunchi si m'am
pusu sē-i seotu la munca. Dar seiti ce mi-au
respunsu ticalosii? O! mi-e rusîne sē v'o
spunu!... Mi-au dîsu sē-lucerediu déca vreu sē
traiescu, că dinsii sunt liberi. — Vedi dle
Lazlo, cum s'au obraznicitu selavii nostri de-
candu le-a bagatu draculu libertatile in capu?
Vedi cum calca in pietóre porune'a stapani-
loru loru?

Lazlo: A! a! a!

Vilmos: Dar stai, nu te mirá inea; că-ci ai
sē mai audi. — Dupa aceea i am amenintiatu
cu pedépsa, de nu voru iesî sē-si facea detori'a.
Atunci se ridicara furiile a supra mea lau-
dandu-se éra-si cu libertatea. Audi batjocura:
selavii nostri sē se numéscă liberi! Am seosu
indata sabi'a din téca, sē-i saturu de liber-
tâti. Dar ce erá sē patii? Déca n'asiu fi avutu
subu mine pre celu mai bunu din caii mei,
iérb'a verde nu-ti mai calcam! M'aru fi sfasiatu
miserabili, m'aru fi jupuitu si m'aru fi taiatu
bucâti... Sē fi vediutu sburaturile aruncate
in urn'a mea, a-ti fi plansu sórtea nobilimei
nóstre insultate de selavii sei.

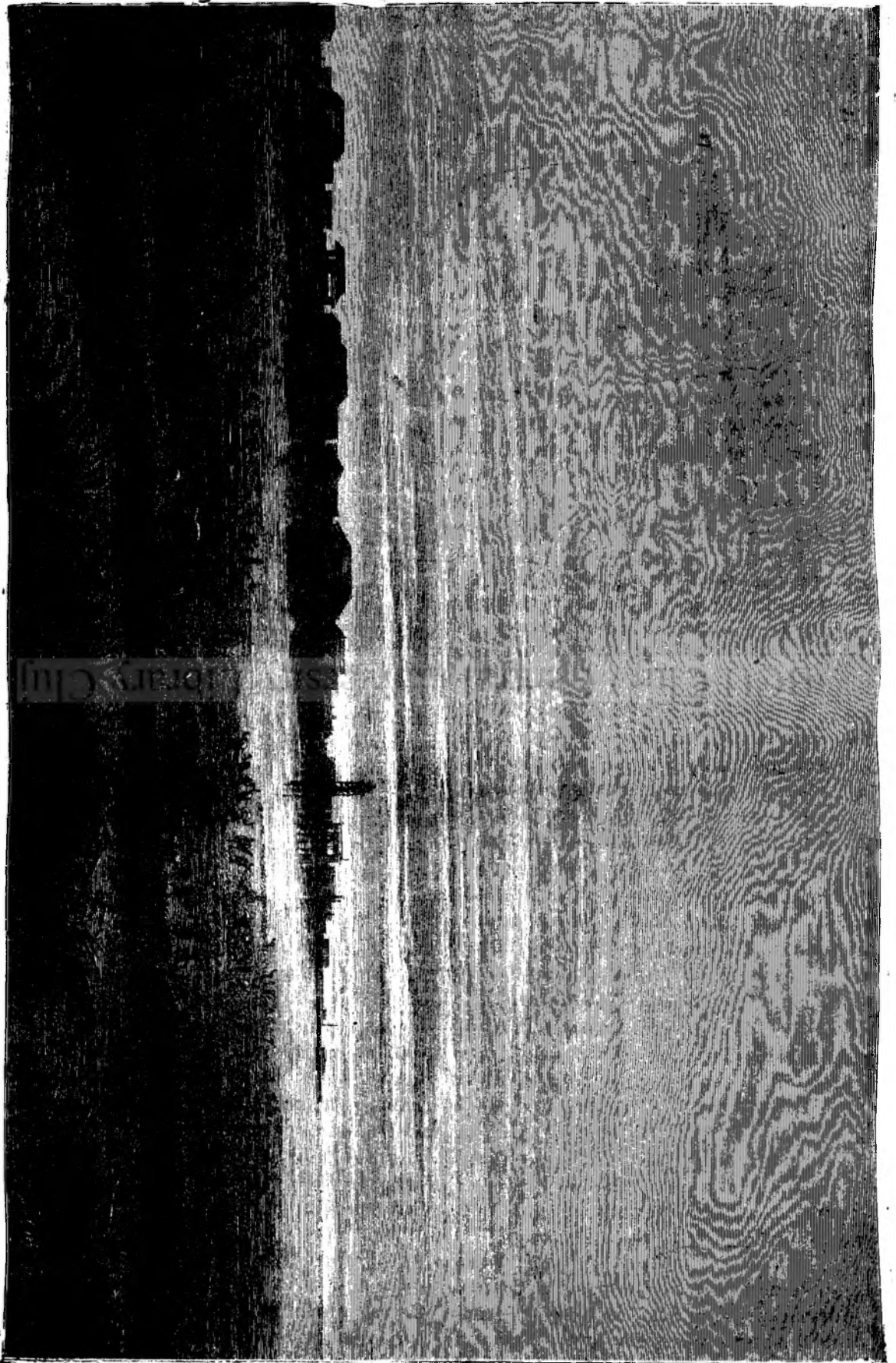
Mari'a: Lucru neaudîtu!

Lazlo: Hm, aceste nu sunt semne bune,
nu nici de cum.

Mari'a: Éta, Lazlo, ce-ti folosescu amenin-
tiârile, éta pacea de carea-mi vorbiai!

Vilmos: Pace? hahaha! paiele ve ardu in
capu si mai vorbiti de pace. Dta nu sefi, dle
Lazlo, in ce pericolu plutimu. Nu ti-ar fi ve-
nitu nici odata a minte, că iobagii sunt deja or-
ganisati pentru revolutiune. Acést'a o seiu eu,
că-ci le-am datu in urma. De câte-ori ti-am
totu spusu sē-i priveghezi mai cu grija, dar nu
m'ai ascultat. De abié astadi ti-s'au parutu
amenintiârile de trebuintia; astadi candu nu
mai platescu nimicu; că-ci toti iobagii sunt
gata de lupta. Mai poti implantá acum spen-
diuratori prin satele lor, ca sē le incaree de
Magiari. Asié, prefecte, asié, Romanii s'au fa-
cutu complicitii imperatfei pentru a ne pierde.

Lazlo: Ce-audu? se pôte un'a ca acést'a?
Ha, trebuie prepaditi misiei, trebuie stersi de
pre fati'a pamentului... Dar me miru, conte,
cine le pôte fi conducatoriu.

Port-Saïd.

Vilmos : Te miri? Vei sê te miri mai multu, déca ti-lu voiu spune. Conducatoriulu iobagiloru e acelu secretariu alu dtale, in carele puneai atâta incredere; da, Teodoru e tribunu, ér nu renegatu, precum dîceai dta.

Lazlo, Maria. Teodoru?!

Vilmos : Elu si nu altulu; acést'a o sciui eu si-o scie deja tóta lumea, afara de dvóstre. Pre acestu sierpe l'ai portatu in sinu, prefecte, si i-ai incaldîtu veninulu cu care sê ne repuna pre toti. Ce tréba de minune! cum te-a sciutu amagí miserabilulu; cum te facea sê-lu credi nevinovatu, fiindu câ nu se departá de subu ochii dtale! Dar nu sciai câ chiar acésta impregiurare lu-ajuta in scopurile sale; câ-ci avendu tocmeli ascunse cu garnisón'a de aici, elu nu potea parasí orasiulu. Vedi, dle Lazlo, cum i-ai fostu de la 'ndemana?

Mari'a : Miserabilulu ce este!

Lazlo : Destulu, conte destulu, câ resbunarea mi s'a aprinsu in tóte vinele. Me ducu sê arestediu pre perfidulu secretariu, sê-lu punu in fiare si sê-lu prapadescu.

Vilmos : Stai, prefecte, câ nu e asié de usioru precum ti se pare. Misielulu e subu paz'a garnisón'ei si sta in corespondintia prin curieri c'unu capitanu alu seu. Astu-felu cea mai mica miscare publica in contra lui ne-ar pune soldatii si bandele iobagesci in spate. Tréb'a trebuie seversîta pre ascunsu si in cea mai mare linescu. Scii câ tém'a de-a nu cadé in prepusu silesce pre nerusînatulu sê viziteze inca cas'a dtale. Ei bine, sê pandimu venirea lui si déca va sosí, sê baricadâmu usíle si sê-lu declarâmu prinsu. Acést'a se póte intemplá fara nici unu sgomotu. Apoi avendu-lu odata in mani lu-vomu silí sê ne descopere tóte planurile sale, ca sê potemu sugrumá revolt'a printr'o singura lovitura. Incâtu pentru pedepsirea tribunului, diminéti'a o vomu poté sevarsí dupa placu si neimpedecati de nimeni; câ-ci garnisón'a va sê parasésca orasiulu de cu séra. — Cum ti se paru aceste mesuri dle Lazlo?

Lazlo : Ti multumescu, Vilmos, pentru aceste svaturi ce me voru scóte de la nevoia. Voiu sê le facu tóte astu felu precum mi le-ai prescrisu. Trebuie sê-mi adunu in giurulu meu pre cei mai buni panduri, carora sê nu le póta scapá talhariulu. Asié sê facemu, asié, ca s'aretâmu marsiavului secretariu cu ce pretiu se platescu cutediârile. Déca vomu scapá lumea de dinsulu, ne vomu intórce urgi'a incontra compliciloru sei. Ce trebuintia avemu noi de nescie lasi iobagi, carii nu se sciui supunc sta-

paniloru sei? Mai bine sê le smulgemu radein'a din tiér'a acést'a si sê-i sterpimu' cu totulu. Astu-felu trebuie sê se intemple séu nu voiu mai fi eu prefectulu Lazlo. La revedere, conte! (iese)

Vilmos : Voiu sê-ti urmediu si eu indata; dar pana atunci fi cu bagare de séma!

SCEN'A III.

Mari'a, Vilmos.

Mari'a : Câtu esti de bunu, conte! ce omu de incredere, ce angeru aperiatoriu pentru noi si pentru intrég'a nobilime!

Vilmos : Ce nu face unu patriotu bunu, candu vede tiér'a in periculu? Pana acuma inse n'am facutu nimicu; asceptu privilegiulu candu sê-mi potu arvuní chiar viéti'a pentru patri'a mea! Sum magiaru, dómna, sum conte si n'asiu poté face altu-felu.

Mari'a : Va vení o dî candu patri'a-ti va fi multiumitória. Dar acum vin'o de vedi pre Teresi'a. Nu scii cum te doresce! Vin'o sê-i spunemu si ei cele intemplate, ca sê admire pre descoperitoriulu complotului iobagescu.

Vilmos : Teresi'a!... o câtu me insufletiesce audiulu acestui nume ce-lu adoru; me face sê-mi uitu de tóte trudele si me imbarbatéza pentru altele. Nu-ti potu spune câtu o iubescu... o iubescu mai multu decâtu pre mine insu-mi. Dar me temu, câ amorulu meu nu gasesce destulu resunetu in anim'a Teresici. Ea me primesce c'o recéla de ghiatia; candu i vorbescu de amoru, me róga sê schimbâmu verb'a. Aducendu-i aminte de diu'a cununieci nóstre, mi suride cu nepasare si dîce sê mai asceptâmu. Ce mai potu sperá, dómna, intre asemeni impregiurâri? Ce-ar fi de capulu meu, déca m'asiu pomení intr'o dî, câ Teresi'a nu me voiesce?....

Mari'a : Ce glume, conte, ce glume! me faci sê ridu, vorbindu-mi cum vorbesci. Fiic'a mea te iubesc si trebuie sê te iubésca. Numai — scii dta — biét'a copila nu pré scie de amoru. M'ai intielesu, Vilmos? — Sfiél'a totu-de-una s'amesteca cu primul amoru. Dar cu timpulu voru sê se schimbe tóte. Nu mai crede dara, câ Teresi'a nu te-ar iubi, ci spune-ne mai bine, candu ti-ar placé sê serbâmu cununi'a?

Vilmos : Câtu mai curendu, dómna, câtu mai curendu, déca veti-fi si dvóstre de parerea mea.

Mari'a : Chiar acést'a erá si dorinti'a nóstra; pare câ ne-a alesu provedinti'a ca sê

consimtîmu in tóte. Aide conte, de-audi si vointi'a ficeii mele; ea nu se va opune.

Vilmos: Deie Domnedieu sê fia, cum dîci!
(iesu.)

SCEN'A IV.

Teresi'a: Ce-audu, ce-mi spuneau ei? Teodoru tribunu, rebelu si banditu! Nu se póte, nu; o anima nobila, ca a lui nu se póte coborí la rolulu de talharius. Conte se insiéla déca crede astu-felu. Teodoru in marimea sufletului scu s'a potutu armá pentru libertatea poporului robitu. Dar' acést'a nu-lu face talharius, cum mi-o spuneau parintii mei. Cine va cutezá sê-lu inegrésca astu-felu? Teodoru e patriotu si patriotismulu l'a facutu tribunu... Dar intemplantia e ciudata si are de-a face cu venitoriulu meu. Teodoru e celu d'antâiu omu, care mi-a potutu placé; elu a desceptatu in anim'a mea amorulu. Cum voiú poté sê me abatu de catra dinsulu, dupa ce i-am spusú câ lu iubescú? Acést'a mi se pare cu nepotintia. Dar nu! Teodoru s'a facutu inamiculu neamului meu si-alu parintiloru mei. Trebuie sê-lu urescu, sê-lu dispretiuescu si sê-mi batu jocu de elu! trebuie sê resbunu sangele in contra caruia perfidulu si-a radicatu arm'a!... Inse de unde voiú luá puterea spre a o face, candu anim'a mea a deja e lui Teodoru? Nebunía! Óre Domnedieu n'a lasatu amorulu ca sê unésca chiar pre cei ce suntu inimizii pentru unu momentu? Nu; eu nu voiú parasí pre Teodoru; intemple-se ce se va intemplá. Dar ce folosu câ ne vomu iubi déca tatalu meu ambla sê-lu prinda si sê-lu piérdia? Ha! óre nu voiú avé eu atâta putere ca sê-lu smulgu dintr'acestu periculu? Da, da, o voiú face! indata ce me voiú convinge despre sinceritatea amorului seu, i voiú aretá calea de scapare. O, Vilmos, Vilmos, cum se mai spulberu cursele tale vicléne! Sê véda orgoliosulu conte, câ e insedaru a pretinde la o anima carea nu bate pentru dinsulu.

SCEN'A V.

Teresi'a, Teodoru

Teodoru: Salutare, Teresio; câtu mi pare de bine câ te potú vedé.

Teresi'a: Bine câ te-a adusu Domnedieu, Teodoru.

Teodoru: Esti trista, Teresio.

Teresi'a: Sum trista, da; sum mai trista ca totu-de-una si déca n'asiu avé cui sê me

plangu, anim'a mi s'ar frange sub greutatea suferintiei mele.

Teodoru: Dar pentru ce atâta suferintia?

Teresi'a: Parintii mei me indémna la o casatoria ce nu-mi e pre voia.

Teodoru: Cine a cercutu man'a ta?

Teresi'a: Conte Vilmos.

Teodoru: Si-ai refúsatu?

Teresi'a: Voiú refúsá pana la mórte. Acést'a trebuie s'o scia parintii mei!

Teodoru: Cutezá-vei a li-o spune?

Teresi'a: Voiú sê le-o spunu. Sciu c'o asemene refúsata va sê-mi causeze multe nefericiri; dar le voiú suferí; le voiú suferí usioru, Teodoru, sciindu câ am unu amicu in tine, care va impartasí suferintiele mele.

Teodoru: Teresio!

Teresi'a: Da Teodoru; acésta o sperezu si déca nu mi-ai condamnă cutezarea, asiú dîce c'o pretindu. Scii câ tie ti-am surisu mai antâiu in viéti'a mea. — Vrei sê-ti spunu mai multu?

Teodoru: Te-am intielesu. Dar cugeta, Teresio, déca e bine sê respingi pre unu conte din caus'a mea. Me tému sê nu te câiesci pré tardiu de-o asemene fapta. Tu cunosci starca familiei tale si judecandu bine, vei vedé, câ numai unu conte e demnu de-a-ti fi consórtu. Ei bine, supune-te sortii si primesce pre acél'a ce-ti va da nume prin numele seu si fericire prin averile sale.

Teresi'a: Nu voiescu nici un'a nici alt'a.

Teodoru: Nu sciu ce te-ar poté face sê necunosci unu atare norocu. Dóra cunoscinti'a mea si pucinulu amoru ce d'abié potú atinge primele córde a le animiloru nóstre? Treci fara scrupulu preste aceste, scump'a mea! câ-ci eu bucurandu-me de fericirea ta, nu voiú urgisí pre celu ce te va duce la altariu. Eu nu speram nici odata câ voiú avé parte de amorulu teu pentru tóta viéti'a. Starea in care me aflu nu-mi permite nici a visá, câ póte vení o dí, candu Teresi'a se va umilí ca sê mi intinda man'a ei mie. Du-te dara si urméza svatului parintiescu; dí unu „da“ celui ce te cere si-ti uita de mine. Mie-mi e destulu sê potú dîce odata: ea m'ar fi iubitu!

I. Lapedatu.

(Va urmá.)

SALONUL.

CONVERSARE CU CETITÓRIELE.

— Paris 12 aprile. —

În Paris se afla ómeni din tóte natiunile pamentului; prin urmare Chinesii nu puteau s'ê remana afara; mai alesu câ ei au cu Franci'a relatiuni mai bune decâtu cu alte staturi. Chinesii cari imbracisiara crestianismulu, considera Franci'a ce le-a tramisu credint'ia, ca a dóu'a patria a loru. (Missionarii francesi au castigatu catolicismulu mai bine de unu milionu de adepti în Chin'a.) Rolulu moralu, religiosu si politicu, ce a jocalu pana astadi Franci'a, nepotendu a rivalisá si în comerciul pe acele tiermuri departate cu Angli'a si Statele-Unite, a facutu ca locuitorii Imperiului — Cerescu s'ê aiba o opiniune mai buna de Francesi decâtu de alte popóre. Ei considera Franci'a ca tier'a inteligentiei prin escelintia; pe candu Englesii, Americanii si Hollandesii sunt pentru ei nece popóre comerciale.

Unu june chinez, care petrece în Paris, facendu intr'o dí o cavalcada cadiu de pe calu, si-si puse capulu în mare disordine. Compatriotii sei ce se aflau cu elu, lu-luara si-lu adusera la ambasad'a chinezá; i pipaira pieptulu si-lu simtira ina caldu. Apoi e o superstitiune chinezá, câ deca corpulu în astufeliu de stare e inca caldu, se póte vindeca, cu conditiunea inse, ca s'ê mérga cineva în graba la loculu unde s'a intimplatu accidentulu s'ê caute sufletulu care ratacesce singuru inspaimintatu de catastrof'a intimplata. Ei credu câ prin invocatiuni lu-potu determiná s'ê între érași în corpu.

Pe cându ei faceau rogatiunile si invocatiunile loru la loculu unde cadiuse junele mandarinu, o scena curiosá se petrecea la capetáulu morbosulu. Chirurgulu care-lu curá intrebá în englesesce pe doctorulu chinez:

— În tier'e dvóstra candu unu omu si-sparge capulu cum lu tratati?

— Cu ierburi si cu frictiuni.

— Si-lu mantuiti?

— Nici odata!

— Vrei s'ê-ti spunu metod'a francesá?

— Da! decâtu inaintea compatrioti'oru mei s'ê aibi aerulu de a-mi cere consiliu.

Cându se 'ntórsera chinezii, morbosulu se desteptase.

Sufletulu a reintratu în corpu! strigara chinezii.

* * *

Este interesantu a sci cum se prierpu femeile chinezé în cestiunile de pietate candu e vorb'a de afacerile loru. Celu d'antáiu d'scipulu alu lui Boudha, Lao-tseu, s'ê aflá intr'o dí aprópe de mormentulu unei case vecine si vede o femeia care facea ventu la unu capetu alu mormentulu cu o venturaria ce avea în mana. Intrebandu, aflá câ acésta femeia promisese barbatulu seu morindu a nu se maritá inainte de a se uscá deplinu marginea mormentulu; dar vedendu câ tierin'a desgropata decurundu se usca pré anevoia, ea crediu de cuvintia a aflá unu midilocu s'ê alunge mai

curundu umedié'a. Intorcandu-se acasa Tchouang-tseu spune acésta anecdota femeii sale, care tratéza de infama pe sirman'a veduva. Elu se face câ e morbosu, chiama la dinsulu pe unu tineru, si móre. Inainte de a-lu inmortentá, soci'a sa ce se credea veduva, se inamora de tineru. Tchouang-tseu atunci reinviandu, incepe a face invective femeii sale; dins'a de dorere s'a spendiuratu, si filosofulu si-a aprinsu cas'a dicandu câ aci josu nu se póte aflá nimicu bunu.

* * *

Ca mai toti orientalii, se aflau între chinezii ómeni cari credeau în metemsihóse; câ adéca sufletele celoru buni intra dupa mórté în fíntie superióre omulu, ér ale celoru rei intra în animale. Unu europénu ce se aflá în Chin'a ajunsese intr'unu momentu s'ê-si termine banii de cheltuéla, si furá o curca de la unu proprietariu. Dar cum nu erá deprinsu în acésta arte fu aflatu, si nu scia cum s'ê se justifice. Si aduse aminte de metemsihóse.

— Ah, — díse atunci chinezulu cu unu aeru de regretu, — te rogu pe totu ce ai mai scumpu s'ê mi lasi mie acésta curca!

— Pentru ce?

— Am cunoscutu în ochii ei pe matusi'a-mea, carea a moritu;

— Ei bine; ié-o, deca-e matusi'a ta!

* * *

Aprópe de metemsihóse, Herder ne spune în istoria o naratiune curiosá a supra credintiei Groenlandesiloru despre sufletu.

— Aveti si voi unu sufletu? întreba unu invetiatu pe unu Groenlandesu.

— O da! Elu póte cresce, si póte scadá. Fermecatorii nostrii potu s'ê-lu reparaie si s'ê-lu aduca în stare buna; cându unu omu si-a perditu sufletulu, ei potu s'ê-lu dea érași, si în locu de unulu bolnavu ei i potu da unulu sanetosu, pe care-lu ieu de la unu iepure, de la unu tarandu, de la o pasere séu de la unu copilu micu. Candu facemu vreo caletoria adeseori se intimpla, câ sufletele nostre remanu a casa. Nóptea pe candu dormimu, e'e parasescu corpulu, se ducu la venatória, la jocu, se ducu s'ê-si védia cunoscintiele si corpulu, în tóta sanetatea sa, sta culcatu.

— Care-i destinarea sa dupa mórté?

— Se duce intr'unu locu fericitu în fundulu marei, acolo locuesce Torngarsouk si mam'a sa; acolo domnesce o véra continua, unu sóre frumosu pe care nóptea nu-lu intuneca nici odata. Este acolo si o apa desfatata si o multime de paseri, de pesci, de câni de mare, de tarandi pe cari i poti prinde fara ostenéla, si pe cari i affi gata intr'o caldare mare.

* * *

Între divinitátele vechimei se aflá numai unu Mercuriu, care serviá de solu pentru diverse afaceri ale diciloru. Decandu inse dieii au parasitu Olimpulu, se afla o multime de mercurii, cari servescu de minune trebile amantiloru si pe cari stramosiulu loru din Olmpu, desi aveá aripi la calcáia, nu i-ar fi intrecutu în desteritate si síretia.

Intr'o dî unu barbatu aflà pe unulu din acesti Mercurii (platiti câte cinci-dieci centime de cursa) in anticamer'a sa. Cestiunea se incurcase, elu se re-tragea.

— Ce faci tu aci? i dîse Geronte.

— Domnule, eu viu in fia-care septemàna sê ne-tediescu filtrulu in bucataria.

— Ce bunu ar fi est'a pentru interesele mele, si-dîse incetu omulu naivu.

— In care dî vii?

— Joi diminéti'a totu-de-una.

— Asculta, in fia care joe eu am sê tramitiu o epis-tola cu bani unei dame de la provincia. Dar tu vei fi cu minte... nevést'a mea n'are sê scia nici odata.

— Oh, domnule, cine credi dta, câ sum eu?

In cursu de doi ani acestu bravu baetu impleni unu serviciu duplu, Inmanuá epistol'a madamei, apoi trecu a la *monsieur* in cabinetulu seu, ca sê ie pe alui.

Odata i veni unu capriciu, si se hotari a nu mai servi decátu de o parte. Se inamorà de o fetitia, careia nu potea sê-i faca cunoscutu amorulu decátu prin gesturi, neaflandu ocazioni sê i vorbésca.

Sciti ce a cugetatu elu? Biletele care le primea pentru a le duce sociiei lui Geronte de la galantulu ei, incepù a le tramite camerierei sale; care a remasu uimita cetindu o astu-feliu de epistola:

Scumpa barona!

Me topescu dupa dta, si sum mai multu decátu siguru c'o sê moriu de intristarea care suferu de-parte de dta. Déca te asiu vedé macaru prin lume séu la teatru!... Am o dorintia seriósá de a pune capetu victii mele.

Alu dtale prea nefericitu

Arthur.

Jun'a femeia, miscata de unu astu-feliu de lim-bagiu fini prin a-i respunde si a prinde simpatia de dinsulu.

* * *

Intr'o monastire de calugaritie de aici, archiepis-copulu de Paris veni intr'o dî sê asculte vecerni'a. Ca-lugaritiile nu intielegu limb'a latina in care trebuie sê cante si sê faca serviciulu divin. Prelatulu audí aceste vorbe: *Fratres sobrii estote et vigilate, quia adversarius vester Christus*, — in locu sê dîca *Diabolus*.

Ele nu cunoseau latinés'ca, dar intielegeau cá acésta vorba insémna *diavolu*; si cum o vorba asié urita nu trebuia sê ese din gur'a unoru persóne san-tite, ele au crediutu cá e mai convenabilu sê puna in locu-i *Christus* Sermaneale au fostu infruntate si multe erá se móra de superare.

Starii'a ca sê repare gresic'la, le obligà a pro-nunciá in tóte dílele inainte de mésa si dupa rugatiuni cuvintulu *diabolus*.

* * *

Unu diariu spunea intr'o dî urmatóri'a anecdota. Renumitul scriitoriu Iuliu Simonu caletoriá pe o nópte intunecósá in Bretani'a, provinci'a sa natala.

Deodata fu desteptatu prin o flueratura prolongita Vre-o doi-spre-diece strengari robusti, cu pistole la bráu, se aruncara in giurulu berlinei sale. Deshama caii, cocierulu se cobóra josu, deschidu ferestrele, si banditii apuca unulu traist'a de drumu a dlui I. Simon, altulu

saculu de nópte, altulu mantenu'a. In fine insusi filoso-fulu se vede apucatu, smulsu din trasura, si portatu pe susu de dóue-spre-diece bracie erculane. La capetulu drumulu curgea unu riu adancu unde, dupa tóta aparintii'a nefericitului caletoriu are sê fia aruncatu. Deo-data se audí o detunatura teribila: dóue-spre-diece pis-tole se descarcara deodata „Traiésca Dr. Jules Si-mon!“

Brigandii erau nisce admiratori fanatici; ataculu erá o ovatiune.

In adeveru curiósá ovatiune.

M. Strajanu.

Curierulu modei.

— Pest'a 14 aprile. —

Frumseti'a vestminteloru moderne nu atêrna atâta de la stof'a materiei, câtu de la abilitatea croi-toriloru.

Sperâmu a face unu serviciu placutu on. nóstre cetitóriie, presintandu cu numerulu de adi unu tablou fidelu alu toaleteloru de prima-véra.

Suplementulu numerului de adi, ni presinta dóue-dieci de forme de toalete moderne, ce le veduramu in salonulu de moda alu dniloru Alter si Kiss in Pest'a in strad'a Vatiului.

Acestu salonu este arangiatu splendidu, cuprin-diendu in sine nenumerate vestminte de prima-véra, gata séu numai croite, — cele mai frumóse si mai mo-derne meterie s. a.

Suplementulu are dóue scypouri:

1) Doritóriele de avé asemene vestminte séu se voru adresá catra dñi Alter si Kiss de unde potu sê-si procure dupa placu, séu

2) Dupa aceste forme potu sê-si gatésca a casa séu prin croitorii loru.

In venitoriu vomu relatá in detaiu despre mate-riele aflátorie in mentionatulu salonu; ér acum reco-mendandu atentiunei on. nóstre cetitóriie salonulu dloru Alter si Kiss, lasâmu sê urmeze explicatiunea su-plementului.

Fig. I: „*Bulevard*“ vestimenta gatitu din materia cenușiá, cu spacelu scurtu si paletonu scurtu. Decora-tiunile sunt din aceeași materia. Pretiulu = 28 fl.

Fig. II: „*Imperatrice*“ gatitu din Taffetas lainé. Garniturele, spacelulu si incretiturele din aceeași ma-teria. Pretiulu = 32 fl.

Fig. III: „*Adrienne*“ gatitu din materia de lana de colóre cenușiá cu paletonu scurtu si suena cu pucina garnitura. Pretiulu = 13 fl.

Fig IV: „*Alma*“ din materia cenușiá, cu o gar-nitura alba. Pretiulu = 22 fl.

Fig. V: „*Troubadour*“ din materia fina, cu spa-celu si paletonu. Pretiulu = 45 fl.

Fig VI: „*Marcell*“ din Creppe arabien, cu pale-tonu croitu dupa corpu. Pretiulu = 58 fl.

Fig VII: „*Cleopatra*“ gatitu din materia inchisu-cenușiá cu paletonu. Pretiulu = 25 fl.

Fig. VIII: „*Arñide*“ din materia cenușiá cu garniture albe si negre. Pretiulu = 30 fl.

Fig. IX. „*Freischütz*“ din materia cenușiá cu garniture albe-negre si pestritie, cu tunica si paletonu scurtu. Pretiulu = 25 fl.

Fig. X. „Maintenon“ cu decoratiuni de m. tasa de colóre inchisa, cu tunica si paletonu largu. Pretiulu = 70 fl.

Fig. XI: „Clóé“ sucn'a din josu de colorea nacara, tunic'a si spacelulu de colóre deschisu-cenusia. Pretiulu = 75 fl.

Fig. XII: „Don-Juan“ din Sultane cenusiu cu garniture lil'a. Pretiulu = 48 fl.

Fig. XIII: „Derby“ din materia fina de ecru, cu spacelu si tunica. Pretiulu = 15 fl.

Fig. XIV: „Regent“ de colóre galbana-deschisa, cu tunica si spacelu. Pretiulu = 35 fl.

Fig. XV: „Antoinette“ din taffota cu vergi, cu unu síru de increditura, cu tunica si spacelu. Pretiulu = 75 fl.

Fig. XVI: „Faust“ din lústre galben-deschisu cu increditura de colóre inchisa. Pretiulu = 50 fl.

Fig. XVII: „Elise“ vestmintu de metasa Feille cu garniture de atlasu. Pretiulu = 100 fl.

Fig. XVIII: „Gardefeu“ din materia cenusia, cu garniture de catifea, cu tunica. Pretiu = 30 fl.

Fig. XIX: „St.-Brie“ vestmentu de negligé, gatitu din organtine cenusiu cu garuiture albu-negré si pestritie, la acestu vestmentu se mai alatura subvestmentu ce se póte portá si fara negligé. Pretiulu = 78 fl.

Fig. XX: „Margarite“ din materia chamvix cu garniture de colóre inchisa cu subvestmentu, spacelu si tunica. Pretiulu = 36 fl.

☞ Déca on. nóstre si-voru ordiná dintre aceste modeluri din salonulu dloru Alter si Kiss, binevoicsca a se provocá la „Familia!“

CE E NOU?

* * (*O epistola din Deva*) ni anuncia, cumca inteliginti'a romana de acolo a primitu cu bucuria scirea, cá adunarea in caus'a creárii unui fondu pentru infiintiarea teatrulu nationalu romanu se va tiené in acelu orasiu. Nu amu dubitatu unu singuru momentu, cá onorab. nostri connationali din Deva voru intimpiná cu insufletire si acésta intreprindere nationala, cá-ci toti Romanii, adevirati suntemu indetorati a imbratísia cu caldura ori ce idea nationala, ce tinde la desceptarea si luminarea poporulu nostru, la desvoltarea spiritulu nationalu, si la innaltierea literaturéi nóstre. Misiunea unui teatru nationalu se concentreza chiar in aceste concepte, pentru aceea noi suntemu convinsi, cá nici unu Romanu adevratu si cultu nu póte sê combata pregatirile pentru infiintiarea acestei *scóle generale*; unii inse, ca pesimisti ce sunt, se temu, cá acésta idea din caus'a obstaculeloru materiale nu se va poté realisa, — acestora li reflectámu, cá déca nici odata nu vomu incepe, apoi intru adeveru nici odata nu se va poté realisa: ér pentru aceea, — de cumva sunt mai multi, — carii in decadinti'a poltroneriei loru sibatatu jocu de acésta idea nationala, si tèrescu cestiunea in noroiulu rancórei personale, nu avemu altu respunsu, decátu — dispretiulu nostru.

* * (*Cestiunea teatrulu nationalu romanu*) se ivi si in pres'a straina. Diariiele romano-file germane au inregistratu cu bucuria si simpatia acésta scire, si deosebitu diariulu din Prag'a „Politik“ s'a esprimat cu multa bunavointi'a despre pasii facuti pan'acuma in privinti'a realisárii, — numai diariiele cari stau in serviciulu dualismulu s'au incercatu a intimidá pe

Romani de la dispositiunile ulterioare, pentru cá ele sciú pré bine, ce ponderositate are unu teatru nationalu si ce efecte póte sê produca acel'a in privinti'a desvoltárii culturéi *nationala*.

* * (*Relativu la teatrulu nationalu*) unu parinto protopopu in Marumuresiu ni scrie aceste: „Pentru teatrulu nationalu voiu face in scurtu colecte prin totu protopopiatulu. Ti-gratulediu pentru acésta idea salutará, care in scurtu va deveni realitate, déca va conferi totu Romanulu denariulu seu pre acestu scopu sublimu!“ Dorimu, ca si alti domni protopopi sê urmeze esemplulu bravulu protopopu din Maramuresiu, si sê faca colecte pentru teatrulu nationalu in protopopiatele loru! Realisarea ideii are sê se lupte cu multe pedece, cari numai atunce se voru invinge, déca toti Romanii ni vomu face detorinti'a.

* * (*Unu altu institutu de cultura nationala.*) De câte ori vedemu facédu-se vr'unu inceputu seriosu si regulatu in interesulu culturéi nóstre nationala, totude-una simtímu o viua bucuria. Astu-felu inregistrámu cu placere scirea, cá comitetulu Asociatiunii transilvane in siedinti'a sa de la 5 aprile a luatú iniciativ'a pentru fondarea unei academii romane de drepturi. Relativu la acésta cestiune dlu consiliariu Bologa facú in acea siedintia urmatóri'a: „Propunere. Considerandu, cá absolut'a necesitate de a infiintiá in monarchi'a austriaca una academia romana de drepturi, s'a simtítu de multi si se simte totu intinsu si totu mai tare de catra toti Romanii din monarchi'a acést'a si cá prin urmare public'a opiniune a romaniloru cere imperativu infiintiarea unei asemenea academii, aceea dar trebuie sê se infiintiedie; Considerandu, cá academi'a romana de drepturi are de a servi ca unulu din cele mai apte medilóce spre promovarea literaturéi romane si a culturéi poporulu romanu; Considerandu, cá asociatiunile romane din Transilvani'a, Aradu si Bucovina au de scopu tocmái promovarea amintitei literaturi si culturéi, si de detorintia imbratísirea tuturorú medilócelorú ducatórie la acelu scopu; Considerandu deci, cá dísele asociatiuni sunt in lini'a prima chiamate de a conclurá spre infiintiarea unei academii romane de drepturi in monarchi'a austriaca: mi-iéu voia a propune; 1. Ca comitetulu asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu mai antáiu sê recunósca si sê enuncie prin conclusu de absolutu necesaria infiintiarea unei academii romane de drepturi in monarchi'a austriaca; 2. Ca comitetulu acést'a sê se privésca de chiamatu a lucrá din tóte poterile si pe tóte calile legale spre infiintiarea dísei academiei si a reportá apoi la cea mai de aprópe adanare generala a asociatiunii despre toti pasii sei facuti in caus'a acést'a, si a cere de la aceea fiindu de lipsa — incuviintiarea lorú si a celor'a ce va mai avé de a face dupa aceea; 3. Ca comitetulu acést'a sê emita din sinulu seu o comisiunea statória din patru membri, carea cu privinti'a la tóte impregiurárilé si relatiunile Romanilorú austriaci sê elucere fara intardiare programulu, statutele, dupa care si pe temeulu caror'a s'ar poté infiintiá dísa academia, si sê substérna aceste comitetulu spre desbatere si intrebuintiare; 4. Ca acestu comitetu sê comunice tóte conclusele sale, privitórie la obieptulu acést'a celorú lalte duóe asociatiuni sorori din Aradu si Bucovina, poftindú-le la una contielegere si conclurare uniforma pe calea corespondintiei, ca cu poteri unite cu atât'a mai usioru sê se ajunga scopulu spre indestulirea si multamirea toturorú Romanilorú

din monarchi'a austriaca. Sabiiu in 5. aprile 1870. Iacobu Bologna mp. membru alu comitetului. Luandu-se la desbateru acésta propunere, s'a decisu sê se transpuna unei comisiiu statitórie de 5 membri spre darea opiniunii câtu mai de graba in o siedintia estraordinaria a comitetului. De membrii ai acestei comisiiu se alesera dni. Bologna, Dunca, Nemesiu, Racuti si Cristea. Dorimu succesu bunu, si promitemu totu concursulu nostru pentru realisarea acestei propuneri natiunale !

*** (Sê ne intielegemu !) Unu corespundinte alu diuariului „Albin'a“ s'a indignatu, vediendu in ce chipu unele foi, intre aceste si noi, amu atacatu scandalôs'a motivare a dlui Eliade Radulescu pentru dimisiunea sa din sinulu societâtii academice romane, — si se mira, câ cum poturamu noi apostrofâ atâtu de aspru motivarea acestui barbatu, pe care eri mai alalta eri lu-numiamu „parintele literaturii romane?“ E bine, noi la rondulu nostru asîdere ne mirâmu de „nepreocupatulu“ corespundinte, carele a potutu denaturâ cestiunea intr'unu modu atâtu de admirabilu. Candu inregistraramu acea scire dorcrosa, si amu datu espressioni profundei nôstre indignatiuni, n'am atacatu cu unu singuru cuventu meritele literarie ale dlui Eliade; din contra totu in acea notitia le recunoscuramu de nou, numindu pe autoriulu loru „mare“, „parinte alu literaturii“ si „gigante alu timpului.“ Dar ori câtu de multe merite sê aiba cine-va in literatura, si ori câtu de mare sê fia stim'a nôstra, ce nutrimu pentru acea *persôna literaria*, — totu-si nici odata nu-i vomu permite sê comita unu *pecatu natiunalu*, ci totu-de-una vomu implini detorinti'a nôstra de diuaristi, totu-de-una vomu esprime convingerea nôstra, — si ast'a ni spune, câ cu câtu o persôna in opiniunea publica e pusa mai susu, cu atâta si crim'a ce pôte sê comita e mai grava, si astu-felu apoi si reprobarea trebuie sê fia cu atâtu mai aspra.

*** (Procesulu de presa) intentatu in contra dlui Ionu Porutiu, redactorulu diuariului „Federatiunea“, s'a pertractatu luni in 11 aprile la curtea juratiloru din Tirnavi'a delegata de catra ministrulu de justitia a nume pentru acésta ocaziune. Resultatulu pertractârii e, câ acusatulu fu absolvitu cu 9 voturi contra 3.

*** (Necrologu.) Chiar acuma primimu scirea, câ parintele episcopu gr. c. romanu din Lugosiu dr. Alexandru Dobra a repausatu. Fia-i tierin'a usiôra !

Literatura si arte.

*** (O carte importanta) ni-a sositu in dfilele trecute din Sibiu. Acest'a e: „Vechi'a metropoli'a ortodocsa romana a Transilvaniei“, de parintele protosințelu Nicolau Popea. Acésta opera contine o multîme de date si documinte pretiôse pentru istori'a bisericeii gr. or. romane; pentru aceea o inregistrâmu cu bucuria, lasandu competintiloru critic'a analisatori'a.

*** (Diariu nou.) La Craiov'a a aparutu unu diariu politicu sub redactiunea dlui Stolojanu. Titlulu diuariului e „Vôcea Oltului“, si are unu programu forte liberalu.

*** (Represintatiune teatrala.) In dominec'a trecuta la Brasiovu diletantii romani represintara doua piese teatrala: „Creditorii, comedia in unu actu de

Vasilie Alesandri, si „Farmeculu amorului“, opereta in unu actu de Adolfu Müller, tradusa de dlu dr. N. Popu. „Gazet'a Trans.“ de unde scotemu acésta scire, o insotiesce cu urmatoriele sîre: „Ne potemu gratulâ de activitatea cea neobosita a dloru iniciatori in artile frumose, *cari totu-odata propaga si iubirea virtutii si de-testarea vitiului, desvoltandu si simtiulu natiunalu.*“

Contribuiri pentru teatrulu natiunalu.

Pe list'a redactiunii „Familiei“ s'au mai facutu urmatoriele subscriptiuni in favorulu teatrulu natiunalu romanu :

Dr. Iosifu Gallu	100 fl.
Ioanu Florianu	200 fl.
Dr. Ionu Ratiu	200 fl.
Lazaru Musteti	100 fl.
Summa	600 fl.

Acést'a suma adaugêndu-se la ceea publicata in nr. 12 alu foi nôstre, ese sum'a de 2930 fl. 78 cr. si 6 galbeni.

Din strainetate.

△ (Unu reclamu americanu.) Intro insertiunile unui diariu din New-Yorc se pôte ceti urmatoriulu anunciu : „Dêca domnulu acel'a carele marti'a trecuta a dusu din salonulu friseriului X. o paleria noua, lasandu in loculu ei alt'a vechia, nu va duce paleri'a noua la locuinti'a proprietariului (aici apoi se spune numele si locuinti'a respectivului) — atunci epistol'a cea amorosa, ce s'a aflatu in paleri'a vechia, se va tramine sociei schimbatoriului.“

△ (Din sesonulu postului.) Abatele R. din Franci'a este oratoru pasionatu, dar totu-odata si iubitoriu de burnotu. Ascultatorii iubescu multu oratiunile abatelului, ér dinsulu n'ar potê sê traiésca dêca nu ar avê burnotu. De multe ori se duce prin provincia inarmatu cu bibli'a si pies'a de burnotu. Tôte aceste aru fi cale ca vale, dêca abatele nu ar fi pe langa aste si unu omu cam confusu. — Intr'o dî incalecâ, cu scopu de a merge in satulu vecinu sê predice. Timpulu erâ viforosu, — suflâ unu ventu mare. Pe drumu voiâ sê traga burnotu, inse ventulu s'a intrepusu. A dou'a ôra era-si fu inpedecatu prin ventu. Abatele incepû a se necasî, si ca sê pacalésca pre inamiculu seu, dadû directiune contraria calului seu. In confusiunea sa inse a uitatu a se mai întorca de nou si nu mai ce se tredi acolo de unde a plecatu. Credintiosii au potutu apoi totu astéptâ.

△ (Unu procesu) de despartire s'a pertractatu decurendu la unu tribunalu din Indiana, cu care ocaziune — dîce unu diariu americanu — persônele principale din procesu cu atâta insufletire au vorbitu despre amorulu loru din trecutu, încâtu trecutul a storsu lacrimi din ochii ascultatoriloru. Judele, dlu Sample, a inceputu a lacrimâ si cu dinsulu întregu publiculu a eruptu in plansu. Dupa ce se saturara cu toti de a mai plange, judele face propunere, ca contrarii sê incerce de a continuâ vieti'a casnica. Socii se cugetara

pučinu, si in fine decisera a primí propunerea judelui.

△ (*Intr'unu salonu de Paris*) dîlele trecute se conversá despre educarea si instructiunea copîloru. Marchisulu B. erá de parerea cá parintii sê aiba voia libera de a da séu a nu da copîi lor la scóla. Dupa ce s'a departatu mar. B. cine-va din societate enerá urmatóri'a istorióra despre mar. B. si repausatulu seu parinte : „Betranulu mar. a primitu o slaba educatiune, nici numele nu si-lu sciá subscie, fiulu seu inca primí asemene educatiune. Intr'o dî, fiindu ambii la notariu, ochii fiului ratacira pe chart'a Franciei. — Fiulu s'a rusínatu de nesciinti'a sa si ca sê-si ascunda defectulu, fach o fatia seriósa, si dandu-si unu aeru de invetiata, se apropiá de charta si se uitá in drépt'a si in stang'a. — „Ce cauti pe acea charta?“ — lu-intrebá tatulu seu. — „Moscva“ — fu respunsulu. Scrietorii notariului incepura a ride cu hohotu. — D'apoi ast'a — continuá betranulu marchisu — nu este mare greutate.“ — Apoi incepura a cercá ambii Moscva pe chart'a Franciei. — In fine parintele punendu-si dejetulu pre frunte esclamá: „Ce nedibaci mai suntemu, ar fi trebuitu sê scimu, cá Moscva a arsu de multu.“

△ (*Emanciparea femeiloru*) din dî in dî devine o ideia mai generala. In Engliter'a, Scoti'a si Irlandi'a in curendu se voru cetí mai multe disertii relative la emanciparea femeiloru. Lady Amberley, Miss Tayloru si dn'a profesorului Fawcett sunt constituite a aperá caus'a femeiloru. Dn'a Fawcett a si diseratu, despre dreptulu politicu alu femeiloru.

△ (*Fidelu pana la morte.*) Baronulu X. inbesce multu beuturile spirituóse, dar mai alesu vinulu. Petrecre le inca se anumera intre placerile lui. — Dîlele trecute, golindu éra-si la pocale, se adresá catra servitoriulu seu cu urmatóriele cuvinte: „Ioane! Asié sum de setosu, incátu trebuie sê beu pana voiu mori!“ „Ah! domnulu men — respunse servitoriulu — voiu sê morimu impreuna!“

△ (*Procesulu*) principelui Petru Bonaparte a constatu o suta de mii de franci. Doi aperiatori primira câte diece mii, famili'a lui Noir dóue-dieci si cinci de mii; éra intre seracii din Tours s'au impartítu dóue-dieci de franci.

△ (*Reclamu nou.*) Unu negutiatoriu din Paris inventá unu reclamu nou. A nume, la tóte damele, cari cumpera din praveli'a lui, le presintá câte unu buchetu de flori. — Dîlele trecute si-a procuratu vr'o 20,000 astu-feliu de reclame-mirositórie. — Se intielege cá praveli'a tóta diu'a este indesuita de cumperatórie.

Felurite.

△ (*Port-Said.*) Ce este Port-Said? Nici orasiu, dar nici satu. Este simburele unei fiitórie cetáti comerciale de renume generalu. Cu câtí va ani mai nainte, erá unu tiermunu vastu alu marei. Pe chart'a vechia in dar am cercá urmele lui. S'a formatu din nasipulu sboratoriu ce despartiá laculu Menzaleh de marea mediterana. Adi servese de portu intreprindiatoriloru de pe canalulu Suez, cari au creatu acolo unu orasielu nu-

mindu-lu, dupa numele basei Said, partinitoriulu intreprinderei de Port-Said. — La inceputu nu erá nici basa pe ce s'ar fi potutu radicá unu orasiu, éra adi are 15—20,000 locuitori, cu nenumerate magasine de arme si de nâi si totu felulu de masine. — Spiretulu predominantu si aici este celu francesu. Se pare, cá francesii si pre vaste au decugetu a creá Paris-uri. Si pe acolo se afla „Grand magazin du Louvre“-uri si unu „Jardin Mabilie“, — cu unu cuventu, tóte sunt copie dupa Paris, se intielege cá numai — en mincature! Port-Sai este destulu de poporatu, comerciulu este bunu. In venitoriu are sê devina unulu din cele mai insemnate porturi a le lumei.

Gácitura de semne.

De Elen'a Onciu.

A—; =î .a;uș'a i.;i.eșe—×e

×a i;ș'u.u +i—u

!oșea —uși=e, .u.×a i.!oșe—×o

×a u.u ∇așa=i—u.

×a;a —eșΔa u.u, —o =c:o∇;é=ia,

×o=și —u—∇i.u

×oșuși =e ∇a—eși e—e×u;ea=ia

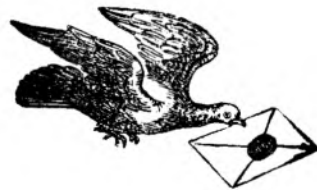
U.u iΔ.u =i+í.u.

Deslegarea gáciturei numerice din nr. 11.

Sê fondâmu teatru.

Deslegare buna primiramu de la dómnișiórele Mari'a si Luis'a Ionescu, Mari'a Egri, Bert'a Manu Papp, Bert'a Fabianu, Terc'a Venteru, Etele'a Goidiciu, Anastasi'a Leonoviciu, Dragin'a Ciorogariu, Iulian'a Ros'a; si de la domni Vasiliu Deciu, Basililu Iuga, Ioanu Selagianu.

Post'a Redactiunii.

Braila. Dintre versurile tramise numai unulu, celu in stilu poporalu, se póte publicá.

Viena. Nu se póte publicá, cá-ci are unu caracteru pré personalu. Altele bucuosu!

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Píati'a Pesciloru, Nr. 9.